

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **Ing. J. B.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 1882/57, Jihlava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 8. 2018, čj. KUJI/2018, sp. zn. 232/2018 DI-3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. 7. 2019, čj. 51 A 39/2018-164,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím uvedeným v záhlaví tohoto rozsudku žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Humpolec ze dne 7. 6. 2018, čj. MUHU/31455/2017/Za, sp. zn. STAV/4429/2017/Ob, kterým byly dodatečně povoleny stavební úpravy v rodinném domě č. p. X v S. na pozemku parc. č. X, kat. úz. S.. Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce dne 2. 11. 2018 žalobu. Dne 27. 6. 2019 podal návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů. Krajský soud usnesením označeným v záhlaví tohoto rozsudku návrh zamítl.

II. Kasační stížnost

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností, v níž uvedl, že žalovaný advokáta má a stěžovatel nikoli; pokud by tomu tak bylo i nadále, na jednání před krajským soudem by nastal nerovnovážený stav (porušení rovnosti stran) a žalovaný by byl zvýhodněn před stěžovatelem, který nemá právní vzdělání. Stěžovatel je dlouhodobě nemocen, je v invalidním důchodu a obhajoba jeho práv by tím byla před soudem narušena. Krajský soud návrh žalobce na ustanovení advokáta zamítl. Stěžovatel poukázal na to, že krajský soud v poučení napadeného usnesení uvedl, že kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o zastavení řízení. Stěžovateli ovšem není nic známo o tom, že by řízení bylo zastaveno. Dále namítl, že mu napadené usnesení krajského soudu bylo doručeno „vhozením do schránky“, což je podle jeho názoru nedostatečné, neboť tato písemnost se měla doručovat do vlastních rukou. Pokud by stěžovatel byl na dlouhodobější dovolené, zmeškal by lhůtu, aniž by se o doručení písemnosti dozvěděl. Stěžovatel dále namítl, že se krajský soud nevypořádal s jeho žádostí o osvobození od soudních poplatků. Stěžovatel dále doložil platební doklad SIPO, platební výměr ČSSZ a odkázal na řadu judikátů NSS a Nejvyššího soudu, podle kterých se má přihlídnout ke všem okolnostem, tedy i k tomu, zda by úhrada plateb advokátovi a dalších poplatků nevedla k zadlužení, ztrátě sociálních hodnot či dokonce k exekuci.

[3] Stěžovatel navrhl, aby NSS zrušil usnesení krajského soudu. Zároveň požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta pro řízení před NSS.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] Kasační stížnost není důvodná.

[5] NSS předně podotýká, že v řízení o kasační stížnosti netrval na zaplacení soudního poplatku ani na povinném zastoupení advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), jelikož tyto povinnosti má stěžovatel jen tehdy, směřuje-li kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). NSS se však zabýval návrhem stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s. *[n]avrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.* NSS se zabýval pouze hodnocením, zda je ustanovení zástupce nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele v nynějším řízení. Z kasační stížnosti jsou zřejmé důvody, pro které ji stěžovatel podal. V dané věci navíc nejde o hodnocení složité právní otázky; proto není nutné trvat na tom, aby stěžovatel byl zastoupen advokátem.

[6] K otázce týkající se správného doručení napadeného usnesení krajského soudu stěžovateli NSS konstatuje, že již v rozsudku ze dne 5. 8. 2015, čj. 2 As 35/2015-68, uvedl, že „[p]odle § 49 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. se do vlastních rukou doručují pouze písemnosti, u nichž tak stanoví zákon nebo nařídí-li tak soud. Podle soudního řádu správního se přitom do vlastních rukou doručuje pouze rozsudek (§ 54 odst. 3 s. ř. s.).“ V souladu s § 55 odst. 5 s. ř. s., podle něhož *[o] usnesení platí přiměřeně ustanovení o rozsudku*, je možné, aby se též některá usnesení doručovala do vlastních rukou účastníka. Půjde zejména o usnesení, která

pokračování

se významem blíží rozsudku – to znamená usnesení, jimiž se řízení končí (např. usnesení o zastavení řízení nebo odmítnutí návrhu na zahájení řízení). Krajský soud tudíž neměl povinnost doručovat stěžovateli napadené usnesení do vlastních rukou, tj. obálkou typu I.

[7] Dále stěžovatel v kasační stížnosti poukázal na znění poučení v napadeném usnesení krajského soudu. V odstavci prvním poučení je uvedena věta: *„Kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o zastavení řízení.“* Uvedená věta byla do poučení vložena pravděpodobně nedopatřením. V odstavci třetím poučení však krajský soud poučil účastníky řízení, že kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. Podle § 54 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 55 odst. 5 s. ř. s. musí písemné vyhotovení usnesení obsahovat poučení o opravném prostředku. V poučení k napadenému usnesení je obsažena informace, že proti němu lze podat kasační stížnost k NSS ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení a zároveň jsou v něm uvedeny důvody, pro které lze kasační stížnost podat, a to i přestože zákon výslovně neukládá povinnost do poučení k rozhodnutí uvést, z jakých důvodů je možné opravný prostředek podat. NSS považuje uvedené poučení přes uvedenou (a stěžovatelem správně vytčenou) zřejmou nesprávnost za dostatečné. Uvedené pochybení krajského soudu přitom nemůže mít bez dalšího za následek nezákonnost napadeného usnesení, neboť se nijak nedotýká jeho výroku a důvodů, pro které byl zamítnut návrh stěžovatele na ustanovení zástupce z řad advokátů.

[8] Ze soudního spisu vyplývá, že stěžovatel podal návrh na ustanovení zástupce z důvodů špatného zdravotního stavu a nízkých příjmů. Krajský soud před rozhodnutím o návrhu posoudil skutečnosti zjevné ze žaloby, návrhu a vyplněného prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce (dále jen „prohlášení“). Krajský soud v napadeném usnesení uvedl, že stěžovatel bez výhrad zaplatil soudní poplatek za podání žaloby ve stanovené lhůtě. Žaloba obsahuje veškeré náležitosti i argumentaci a nevykazuje vady. Stěžovatel byl schopen sám jasně a srozumitelně formulovat žalobní body a obecně se orientuje v dané problematice. Z pohledu krajského soudu se projednávaná věc nejeví po stránce právní ani skutkové nijak komplikovanou. Nelze ani shledat nemajetnost stěžovatele, jelikož vlastní byt v P. a dům v S..

[9] Z § 35 odst. 10 s. ř. s. vyplývá, že účastníku řízení lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv.

[10] K námitce stěžovatele, že se krajský soud nezabýval žádostí o osvobození od soudních poplatků, NSS konstatuje, že ze soudního spisu nevyplývá, že by stěžovatel žádal o osvobození od soudních poplatků. Stěžovatel po podání žaloby řádně na výzvu krajského soudu zaplatil soudní poplatek. Dne 28. 6. 2019 navrhl ustanovení zástupce a v podání ze dne 11. 7. 2019 návrh rozvedl a doložil vyplněné prohlášení. Pouze v druhém jmenovaném podání stěžovatel uvedl v jedné větě, že *„[p]okud by soud žalobce zcela neosvobodil od placení soudních poplatků a neustanovil mu advokáta, nemohl by se domáhat projednání jeho případu [...]“*. V závěru podání zopakoval původní žádost: *„Žalobce tedy žádá soud o ustanovení advokáta soudem pro jeho řádné obhajování jeho práv.“* Ze zásady

bezformálnosti, která je upravena v § 37 odst. 1 s. ř. s., vyplývá, že soud posuzuje procesní úkony účastníků podle jejich obsahu bez ohledu na to, jak procesní úkon označili (§ 41 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.). Z obsahu žádosti stěžovatele podle názoru NSS nelze vyvodit, že se domáhá jak přiznání osvobození od soudních poplatků, tak ustanovení zástupce. Krajský soud postupoval správně, pokud posoudil pouze návrh na ustanovení zástupce.

[11] Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že zástupce z řad advokátů potřebuje za účelem obhajoby jeho zásadních právních zájmů v řízení před krajským soudem. Jednání se u krajského soudu konalo dne 26. 6. 2019. Stěžovatel byl o konání jednání vyrozuměn dne 4. 6. 2019. Dne 26. 6. 2019 po 8:00 hod. požádal telefonicky o odročení jednání, jelikož se cítil být zdravotně indisponován. Na dotaz upřesnil, že má srdeční slabost a dne 25. 6. 2019 byl u lékaře – soudu zašle lékařské potvrzení. V lékařské zprávě, která byla sepsána dne 26. 6. 2019 v 9:34 hod., se uvádí, že stěžovateli se „*dnes zamotala hlava, spadnul na pravý loket a předloktí*“ a doporučuje se mu klidový režim a odlehčování končetiny v šátkovém závěsu po dobu dvou týdnů. NSS se popsání jednání stěžovatele jeví jako účelové. Ze soudního spisu vyplývá, že stěžovatel je zjevně schopen obhajovat svá práva. V řízení před krajským soudem již podal krom žaloby též dvakrát námitku podjatosti soudců správního úseku krajského soudu. Podání stěžovatele obsahují veškeré zákonné náležitosti. Stěžovatel vždy dostatečně konkrétně vymezuje, čeho se domáhá a z jakého důvodu a pro tyto účely nabízí případná zákonná ustanovení a judikaturu. Projednávaná věc se nejeví nijak složitá a stěžovatel se v dané problematice zjevně vyzná.

[12] NSS se ztotožňuje se závěry krajského soudu, že z podání stěžovatele v soudním řízení vyplývá, že je schopen hájit svá práva před soudem sám (viz rozsudek NSS ze dne 4. 1. 2006, čj. 3 Ads 26/2005-36, nebo ze dne 18. 1. 2006, čj. 4 Azs 390/2005-98). Nelze ovšem souhlasit s konstatováním krajského soudu, že s ohledem na vlastnictví nemovitostí stěžovatelem není možné dovozovat jeho nemajetnost. V usnesení rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, čj. 1 As 23/2009-95, č. 2163/2011 Sb. NSS, NSS uvedl, že v rámci posuzování majetkových poměrů účastníka řízení lze přihlížet i k vlastnictví nemovitostí. Prohlášení o vlastnictví nemovitosti však samo o sobě ještě není dostatečným podkladem pro závěr o existenci dostatečných prostředků pro zaplacení soudního poplatku (resp. uhrazení nákladů zastoupení). Zpravidla tak půjde usuzovat jen u osob, které nemovitosti vlastní za účelem obchodování s nimi, či za účelem jejich pronájmu. Dále rozšířený senát konstatoval, že „[z] vlastnictví nemovitosti či více nemovitostí však na druhé straně lze soudit na to, že účastník má prostředky, z nichž tyto nemovitosti udržuje, či dokonce, že z těchto nemovitostí má určitý výnos. Vlastnictví nemovitosti, stejně jako jiných hodnotných věcí, tedy je jedním z hledisek, z nichž lze usuzovat na majetkové poměry, jakož i na prostředky, jimiž účastník disponuje“. NSS však v jiné, již dříve projednávané, věci stěžovatele navázal na shora citované usnesení rozsudkem ze dne 5. 6. 2018, čj. 6 As 153/2018-16, ve kterém dospěl k názoru, že „[j]elikož však stěžovatel nemá z vlastnictví nemovitostí žádný příjem a obě je užívá k vlastnímu bydlení, nelze po něm spravedlivě požadovat, aby některou z těchto nemovitostí prodal, jestliže je obě užívá z pochopitelných důvodů (aniž by šlo o zjevnou marnotratnost).“

pokračování

[13] Nicméně v daném případě by nebyly splněny podmínky pro ustanovení zástupce, i pokud by to odůvodňovaly majetkové poměry stěžovatele, neboť není splněna podmínka nezbytnosti zastoupení advokátem.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. *in fine* zamítl.

[15] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalovanému nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. září 2019

Ondřej Mrákota
předseda senátu